

6.10. Seirbhísí Stáit/Poiblí

Mura bhfuil an stát ag soláthar a gcuid seirbhísí as Gaelainn do phobal na Gaeltachta agus na Gaelainne, léiríonn sé drochmheas ar an bpobalteanga agus laghdaíonn sé stádas oifigiúil na teanga (ní bhíonn aon díon ar an dtigh pleanála teanga – léaráid 6.1). Faoi láthair, tá an státchóras ag iarraidh ar phobal na Gaeltachta pleananna teanga a réiteach dá bpobal in iarracht an teanga a tharrtháil sa Ghaeltacht ach ag an am céanna tá mórán seirbhísí stáit á soláthar acu féin don bpobal as Béarla amháin. Le déanaí, chuir pobal na Gaeltachta a ndíomá in iúl maidir leis an leibhéal íseal inniúlachta sa Ghaelainn atá sa státchóras trí chéile mar aon leis an leibhéal íseal feasachta i dtaca le cearta agus mianta an phobail agus iad ag éileamh seirbhís phobail as Gaelainn (tuarascáil Acadamh na hOllscolaíochta Gaeilge bunaithe ar chruinnithe poiblí sa Ghaeltacht www.tuairisc.ie Dé Céadaoin 1 Márta 2017).

Moltar straitéis earcaíochta a thabhairt isteach a rachadh i ngleic níos fearr leis na heasnamh reatha maidir le soláthar seirbhís Ghaeilge ar fud an státchórais, ag díriú orthu siúd a bhfuil cumas sa Ghaelainn cheana féin (www.tuairisc.ie Dé Céadaoin 1 Márta 2017). Le linn an obair pháirce don bplean teanga seo, is iad na seirbhísí stáit/poiblí is mó a bhí ag dó na geirbe ag muintir Chorca Dhuibhne nuair a luadh an réimse seo ag cruinnithe éagsúla na Seirbhísí Sláinte (FSS), seirbhísí na Roinne Talamhaíochta (Teagasc), Seirbhísí Oifig na nOibreacha Poiblí, An Garda Síochána, An Post agus Seirbhísí Eaglasta in áiteanna áirithe sa LPT. Baineann na bearta atá sa réimse seo le slite go bhféadfadh an próiseas pleanála teanga (le maoiniú) tacú le pobal Chorca Dhuibhne éileamh a dhéanamh ar sheirbhísí Gaelainne ón stát agus ó pháirtithe leasmhara na seirbhísí poiblí éagsúla. Gan foireann a fhostú do APTCT, ní fhéadfar an tacaíocht seo a chur ar fáil.

Beart 6.10.1 Seirbhísí Stáit a éileamh as Gaelainn

Réimsí	H	Critéir Pleanála Teanga	3,13,18
Eolas Breise/Cur síos:	<p>Seirbhísí Stáit a éileamh trí Ghaelainn</p> <p>Tosnófar ar fheachtas pobail chun a chur ina luí ar an bpobal go bhfuil cearta teanga acu agus gur cheart dóibh a bheith ag éileamh seirbhísí stáit áirithe (na seirbhísí atá in ainm is a bheith ar fáil) as Gaelainn. Míneofar an tábhacht a bhaineann leis na seirbhísí seo a éileamh agus an tábhacht a bhaineann le stocaireacht a dhéanamh chun brú a chur ar an stát na seirbhísí seo a sholáthar. Eagrófar go dtabharfaidh an Coimisinéir Teanga cuairt ar an gceantar arís chun an pobal a spreagadh.</p> <p>Lorgófar tacaíocht ó Roinn na Gaeltachta, ó Údarás na Gaeltachta agus ó Chomhairle Contae Chiarraí chun dul i bhfeidhm ar na heagrais stáit agus na ranna rialtais go háitiúil (m.sh. Teagasc, Oifig na nOibreacha Poiblí, An Garda Síochána, An Post)(agus ar bhonn náisiúnta) maidir le seirbhísí as Gaelainn a sholáthar do phobal Chorca Dhuibhne.</p>		
Aidhm:	Cur ina luí ar an bpobal seirbhísí stáit a éileamh as Gaelainn agus cur leis na seirbhísí stáit a chuirtear ar fáil as Gaelainn don bpobal.		
Príomhúinéir an bhirt:	Foireann an Aonaid Pleanála Teanga (CFCD)		
Páirtithe leasmhara/ról:	Údarás na Gaeltachta (tacaíocht), Comhairle Contae Chiarraí (tacaíocht), Oifig an Choimisinéara Teanga (tacaíocht), Roinn na Gaeltachta (tacaíocht)		
Saolré	Pleanáil agus ullmhúchán	Bliain 3	
	Feidhmiú	Blain 3-7	
Costas measta in aghaidh na bliana	Buiséad Post 1	Costas measta Iomlán	
Foinsí maoinithe	Roinn na Gaeltachta (An Phleanáil Teanga)		
Dúshlán an bhirt	Daoine a spreagadh chun seirbhísí Gaelainne a éileamh		
Réiteach an dúshláin	An buntáiste a mhíniú, na cearta teanga a shoiléiriú agus na deiseanna fostaíochta a bheadh ann do dhaoine le Gaelainn dá n-éileofaí na seirbhísí seo a mhíniú.		
Monatóireacht ar éifeacht, cur i bhfeidhm	An cheanneagraíocht a bheidh freagrach as éifeacht an bhirt a mheas. Déanfar teagmháil le hOifig an Choimisinéara Teanga chun fáil amach		

**agus rathúlacht an
bhirt**

cé chomh sásta agus atá pobal Chorca Dhuibhne leis na seirbhísí stáit atá á soláthar as Gaelainn.

Beart 6.10.2 Seirbhísí Sláinte FSS as Gaelainn

Réimsí	H	Critéir Pleanála Teanga	3,13,18
Eolas Breise/Cur Síos	<p>Seirbhísí Sláinte FSS i gCorca Dhuibhne a sholáthar trí Ghaelainn</p> <p>Cuirfear liosta eolais le chéile de na Seirbhísí Sláinte (FSS) atá ar fáil as Gaelainn sa cheantar agus dáilfear é ar thuismitheoirí a úsáideann seirbhísí an ITT agus ar na coistí/eagraíochtaí pobail eile sa cheantar (trí choiste APTCT). Cuirfear an t-eolas seo ar fáil ar shuíomh idirlín na pleanála teanga (Tobar Dhuibhne) chomh maith. Oibreofar i gcomhar le FSS (beart 6.3.4) chun seirbhísí teaghlaigh a sholáthar don ITT as Gaelainn.</p> <p>Lorgófar tacaíocht ó Údarás na Gaeltachta chun dul i bhfeidhm ar an FSS maidir lena polasaí teanga ag comhoibriú leo i soláthar seirbhísí iomlána a bheith fáil as Gaelainn do phobal Chorca Dhuibhne (agus ar bhonn náisiúnta Gaeltachta).</p>		
Aidhm:	Eolas a scaipeadh ar an bpobal faoi aon seirbhísí atá á gcur ar fáil ag FSS as Gaelainn. Stocaireacht a chur sa tsiúl chun go mbeadh polasaí teanga éifeachtach á chur i bhfeidhm ag an FSS sa cheantar agus go mbeadh níos mó de sheirbhísí na heagraíochta ar fáil as Gaelainn.		
Príomhúinéir an bhirt:	Aonad Pleanála Teanga Chiarraí Thiar (CFCD): Comhordaitheoir Teaghlaigh/Iarscoile an ITT		
Páirtithe leasmhara/ról:	Údarás na Gaeltachta (tacaíocht), Feidhmeannacht na Seirbhísí Sláinte (rannpháirtíocht)		
Saolré	Pleanáil agus ullmhúchán	Bliain 1	
	Feidhmiú	Bliain 2-7	
Costas measta in aghaidh na bliana		Costas measta iomlán	
Foinsí maoinithe	Roinn na Gaeltachta (An Phleanáil Teanga)		
Dúshlán an bhirt	Easpa Gaelainne ag foireann an FSS		
Réiteach an dúshláin	Ranganna Gaelainne spriocdhírthe (ar an láthair oibre) a thairiscint d'fhoireann an FSS.		
Monatóireacht ar éifeacht, cur i bhfeidhm agus	Beidh dualgas ar fhoireann an aonaid pleanála teanga (comhordaitheoir teaghlaigh/iarscoile) éifeacht an bhirt a mheas trí chuntas a choimeád ar na seirbhísí atá á gcur ar fáil ag FSS as		

rathúlacht an bhirt

Gaelainn agus trí aiseolas a fháil ó na daoine a úsáideann na seirbhísí.

Beart 6.10.3 Seirbhísí Eaglasta as Gaelainn ar fud an LPT

Réimsí	H,J,K	Critéir Pleanála Teanga	2,3,8,10,12,18
Eolas Breise	<p>Seirbhísí Eaglasta as Gaelainn ar fud an LPT a fhorbairt</p> <p>Tacófar leis na heagraíochtaí pobail/comharchumann lastoir den Daingean ina n-éileamh ar sheirbhísí eaglasta as Gaelainn. Is i mBéarla a bhíonn an tAifreann sa Daingean agus sa Chlochán faoi láthair agus bíonn Aifreann as Gaelainn uair sa mhí i Lios Póil.</p> <p>Cuirfear tacaíocht ar fáil do Chomhairle Tréadach an Pharóiste laistiar den Daingean chun an eaglais (Ghaelainne) a láidriú trí:</p> <ul style="list-style-type: none"> • forbairt a dhéanamh ar phobal na hEaglaise (a thuilleadh daoine a mhealladh amach go dtí an tAifreann) trí bhreis ócáidí sóisialta a bheith acu tar éis an aifrinn (m.sh. maidineacha caife) • nasc níos fearr a dhéanamh le leanaí na scoile • CD Gaelainne a dhéanamh dírithe ar leanaí óga le paidreacha agus ceol ón aifreann mar aon le suíomh idirlín a fhorbairt le paidreacha agus eolas faoi chúrsaí eaglasta in Iarthar Dhuibhneach. • Tús a chur le féile beag chun Lá Naomh Uinseann a cheiliúradh i mBaile an Fheirtéaraigh i Meán Fómhair gach bliain. 		
Aidhm:	Tacú le seirbhísí poiblí (Eaglasta) as Gaelainn i gCorca Dhuibhne		
Príomhúinéir an bhirt:	Coiste Forbartha Lios Póil/Comharchumann an Leith Triúigh agus Comhairle Tréadach an Pharóiste i gcomhar le APTCT		
Páirtithe leasmhara/ról:	Foireann APTCT (tacaíocht)		
Saolré	Pleanáil agus ullmhúchán	Bliain 2	
	Feidhmiú	Bliain 2-7	
Costas measta in aghaidh na bliana		Costas measta lomlán	
Foinsí maoinithe	Roinn na Gaeltachta (an Phleanáil Teanga)		
Dúshlán an bhirt	Sagart nua gan Ghaelainn bheith ceaptha		
Réiteach an dúshláin	A chur ina luí ar an stát gur togra mór ilghnéitheach an plean teanga seo gur fiú a mhaoiniú		

Monatóireacht ar éifeacht, cur i bhfeidhm agus rathúlacht an bhirt	Beidh an fhreagracht ar an gcoiste pobail/comharchumainn agus ar an gcomhairle tréadach éifeacht an bhirt seo a mheas.
---	--

6.11. Pleanáil agus Forbairt Fhisiceach

Is é Comhairle Contae Chiarraí a chuireann seirbhísí rialtais áitiúil ar fáil do Chontae Chiarraí (pobal Gaeltachta san áireamh) agus a fheidhmíonn mar údarás pleanála don gContae.

Bíonn dualgas orthu Plean Forbartha (Pleanála) don gContae a réiteach agus athbhreithniú a dhéanamh air gach sé bliana. Tá Plean Forbartha Chontae Chiarraí 2015-2021 i bhfeidhm faoi láthair chun pleanáil agus forbairt fhisiceach an chontae a threorú.

Tá Oifig na Gaeilge sa Chomhairle Contae lárnach i gcur i bhfeidhm spriocanna teanga na Comhairle. Tá na spriocanna seo dírithe ar sheirbhísí na Comhairle a chur ar fáil trí Ghaelainn agus ar úsáid na Gaelainne sa Ghaeltacht i gCiarraí a láidriú. De réir cruinnithe a reáchtáladh leis an mBainisteoir Contae, le Coiste Polasaí Straitéiseach agus le hOifig na Gaeilge sa Chomhairle, is iad na tacaíochtaí pleanála / seirbhísí rialtais áitiúil is mó go bhféadfadh Comhairle Contae Chiarraí a fhorbairt chun tacú leis na ceantair Ghaeltachta ná: clásail a cheangail le tithíocht (féach thíos beart 6.11.1) ; an Ghaelainn a chur chun cinn mar ghné lárnach den dturasóireacht chultúrtha (féach siar go beart 6.7.7); timpeallacht shóisialta Gaelainne a chruthú d'aos óg na Gaeltachta (féach thíos beart 6.11.2) agus tógaint ar na tacaíochtaí teanga atá ar fáil d'fhoghlaim na Gaelainne sa Ghaeltacht (féach siar go Beart 6.5.1). Bheadh gá le stocaireacht agus tacú ón bpróiseas pleanála teanga chun go dtarlódh na bearta sa réimse seo.

Beart 6.11.1 Clásail teanga d'Eastáit Tithíochta Príobháideacha agus Sóisialta sa Ghaeltacht

Réimsí	I	Critéir Pleanála Teanga	2,17
Eolas Breise	<p>Clásail teanga d'eastáit tithíochta príobháideacha agus sóisialta</p> <p>Tacóidh an próiseas pleanála teanga le cur i bhfeidhm chlásail tithíochta sa Ghaeltacht a thacódh le príomhspríoc na Gaeltachta. Iarrfar ar an rialtas áitiúil eolas a sholáthar maidir le cur i bhfeidhm Acht Forbartha agus Pleanála 2000 i dtaca leis an gcéatadán de thithíocht atá curtha ar fáil do chainteoirí laethúla Gaelainne sna heastáit tithíochta príobháideacha sa Ghaeltacht i gCorca Dhuibhne.</p> <p>Fiosrófar dualgas reachtúil an rialtais áitiúil (ag eascairt as Acht Tithíochta 1988 Cuid 11 Mír 2a) maidir le clásail teanga a cheangail le tithíocht shóisialta sa Ghaeltacht. Chiallódh dualgas mar seo go dtabharfaí tús áite, i dtithíocht shóisialta a thógfar amach anseo, do lucht labhartha na Gaelainne i dtaca le céatadán áirithe den dtithíocht seo. Bheadh an céatadán tithíochta a bheadh curtha go leataobh do chainteoirí Gaelainne ag teacht leis an gcéatadán de chainteoirí laethúla atá sa cheantar de réir fhiigiúirí an daonáirimh.</p> <p>Déanfar stocaireacht chun ceist bhreise faoi chumas sa Ghaelainn a chur sa phróiseas iarratais do thigh aonair nua sa Ghaeltacht, ag cinntiú go mbeadh sé níos fusa do chainteoirí laethúla Gaelainne cead pleanála a fháil sa Ghaeltacht, go háirithe sna ceantair Ghaeltachta is láidre -Cat A. (leasú ar reachtaíocht náisiúnta ag teastáil chuige seo).</p> <p>Fiosrófar an bhféadfaí coinníoll Gaelainne a chur le post an Oifigigh Phleanála a bhíonn ag obair le muintir na Gaeltachta ó thaobh na pleanála de.</p>		
Aidhm:	Lonnaíochtaí Gaeltachta a fhorbairt i slí a chabhródh leis an dteanga sa Ghaeltacht. Tacú le lánúineacha óga na Gaeltachta tithíocht a thógaint ar phraghas réasúnta sa Ghaeltacht.		
Príomhúinéir an bhirt:	Foireann APTCT i gcomhar le hOifig Gaeilge agus Pleanála Chomhairle Contae Chiarraí		
Páirtithe leasmhara/ról:	APTCT, CCC, dlíodóirí (tacaíocht)		

Saolré	Pleanáil agus ullmhúchán	Bliain 3	
	Feidhmiú	Bliain 4-7	
Costas measta in aghaidh na bliana		Costas measta iomlán	
Foinsí maoinithe	Comhairle Contae Chiarraí/APTCT		
Dúshlán an bhirt	Tacaíocht na gcomhairleoirí a fháil, reachtaíocht náisiúnta a leasú		
Réiteach an dúshláin	Bolscaireacht agus stocaireacht náisiúnta Gaeltachta ar an gceist a thionscambh		
Monatóireacht ar éifeacht, cur i bhfeidhm agus rathúlacht an bhirt	Beidh comhoibriú idir APTCT agus Comhairle Contae Chiarraí chun an beart seo a chur i bhfeidhm agus a chinntiú go bhfuil dea-thionchar aige ar lonnaithe teangalárnaithe sa Ghaeltacht		

Beart 6.11.2 Scéim a fhorbairt a thacóidh le himeachtaí trí Ghaelainn a reáchtáil d'óige na Gaeltachta in LPTCT

Réimsí	I	Critéir Pleanála Teanga	2,7,8,10,11,17
Eolas Breise	<p>Scéim a fhorbairt a thacóidh le himeachtaí trí Ghaelainn a reáchtáil d'óige na Gaeltachta sna LPT</p> <p>Forbrófar scéim chun tacú le heagraíochtaí pobail agus le cumainn spóirt atá ag feidhmiú i gCorca Dhuibhne a gcuid imeachtaí a reáchtáil trí Ghaelainn. Cuirfear ciste airgid ar fáil chun maoiniú a sholáthar ar shlite éagsúla, m.sh. chun traenáilaithe/meantóirí Gaelainne a fhostú nó chun traenáil/oiliúint trí Ghaelainn a chur ar fáil d'imeachtaí óige.</p>		
Aidhm:	Timpeallacht/ Gréasán Ghaelainne a chruthú do dhéagóirí na Gaeltachta, dul i bhfeidhm ar nósmaireacht teanga óige na Gaeltachta		
Príomhúinéir an bhirt:	Comhairle Contae Chiarraí		
Páirtithe leasmhara/ról:	Bord Oideachais agus Oiliúna Chiarraí (tacaíocht), Comharchumann Forbartha Chorca Dhuibhne (tacaíocht), Foireann an Aonaid Pleanála teanga (tacaíocht), Pobalscoil Chorca Dhuibhne (tacaíocht & rannpháirtíocht)		
Saolré	Pleanáil agus ullmhúchán	Bliain 3	
	Feidhmiú	Bliain 4-7	
Costas measta in aghaidh na bliana		Costas measta lomlán	
Foinsí maoinithe	Comhairle Contae Chiarraí		
Dúshlán an bhirt	Ní cheaptar go mbeidh aon dúshlán ag baint leis an mbeart seo		
Réiteach an dúshlán	Ní cheaptar go mbeidh aon dúshlán ag baint leis an mbeart seo		
Monatóireacht ar éifeacht, cur i bhfeidhm agus rathúlacht an bhirt	Beidh Comhairle Contae Chiarraí freagrach as éifeacht an bhirt seo a mheas trí aiseolas a fháil ón óige a úsáideann na seirbhísí seo.		

6.12. Seirbhísí Sóisialta agus Caitheamh Aimsire

Mar a míníodh i Mír 3.4. (cur síos ar na tacaíochtaí teanga sa dúthaigh), tá bearna mhór sa bhfreastal as Gaelainn atá á dhéanamh ar an bpobal ó thaobh seirbhísí sóisialta agus caitheamh aimsire de, go háirithe ar óige an cheantair. Tá mórán clubanna/cumann spóirt agus caitheamh aimsire ag feidhmiú trí Bhéarla sa cheantar. Tá cumainn eile, ar nós Cumann Caide na Gaeltachta agus Cumann Ban Chorca Dhuibhne, a bhfuil polasaithe teanga i bhfeidhm acu.

Bíonn an earnáil seo ag brath ar obair agus am deonach an phobail go minic agus bíonn sé deacair teacht ar thraenáilaithe/oibrithe deonacha le Gaelainn. Níl aon eagraíocht amháin ag plé leis na cumainn agus clubanna caitheamh aimsire sa réimse seo agus mar sin is deacair dul i bhfeidhm ar ghníomhaíochtaí na hearnála chun tacaíocht teangalárnaithe a sholáthar.

Tháinig bearta na réimse seo chun cinn trí chruinnithe a reáchtáil le roinnt cumainn/clubanna spóirt is caitheamh aimsire sa phobal agus trí mholtaí na gcoistí pobail atá ag feidhmiú i gceantair éagsúla an LPT a lorg. Tá na bearta sonraithe thíos in 6.12.1 go 6.12.5 . Tá na bearta seo go léir ag brath ar mhaoiniú An Aonaid Pleanála Teanga (APTCT)

Beart 6.12.1 Polasaí teanga do Chumann Spóirt is Caitheamh Aimsire

Réimsí	J	Critéir Pleanála Teanga	
Eolas Breise	<p>Polasaí teanga a fhorbairt agus tacaíocht phraiticiúil a sholáthar do na cumainn spóirt is caitheamh aimsire</p> <p>Trí scéim tacaíochta do chumann spóirt agus caitheamh aimsire (don óige) a fhorbairt, tacóidh APTCT leis na cumainn polasaí éifeachtach Gaelainne a fhorbairt agus a chur i bhfeidhm. Cuirfear polasaí samplach teanga ar fáil do chumann spóirt agus caitheamh aimsire agus déanfar gach iarracht traenáilthe óga a mhealladh chun cabhrú le himeachtaí na gcumann a rith nó leis an dtraenáil a dhéanamh. Comhoibreofar le Pobalscoil Chorca Dhuibhe (cúrsa cinnreachta/meantóireachta) anseo. Cuirfear maoiniú i dtreo an bhirt seo chun go bhféadfaí cinnirí óga a chur ag obair leis na cumainn spóirt agus caitheamh aimsire chun imeachtaí a rith/traenáil a dhéanamh/ranganna a thabhairt.</p>		
Aidhm:	<p>Úsáid na Gaelainne i measc na gcumann spóirt agus caitheamh aimsire a threisiú, timpeallacht Ghaelainne a chothú d'óige an cheantair.</p>		
Príomhúinéir an bhirt:	<p>APTCT (An cheanneagraíocht – faoi scáth CFCD)</p>		
Páirtithe leasmhara/ról:	<p>Bord Oideachais agus Oiliúna Chiarraí (tacaíocht), An Phobalscoil (tacaíocht), Comhairle Contae Chiarraí (tacaíocht), na cumainn spóirt is caitheamh aimsire (rannpháirtíocht)</p>		
Saolré	Pleanáil agus ullmhúchán	Bliain 1	
	Feidhmiú	Bliain 2-7	
Costas measta in aghaidh na bliana	Buiséad APTCT (Post 1)	Costas measta iomlán	
Foinsí maoinithe	<p>Roinn na Gaeltachta (An Phleanáil Teanga), Comhairle Contae Chiarraí, Bord Oideachais agus Oiliúna Chiarraí, Muintearas</p>		
Dúshlán an bhirt	<p>Na cumainn a spreagadh le bheith páirteach ann</p>		
Réiteach an dúshláin	<p>Tacaíocht phraiticiúil a sholáthar dóibh – daoine óga a chur ar</p>		

	fáil chun cabhrú leis na himeachtaí a rith/traenáil a dhéanamh etc.
Monatóireacht ar éifeacht, cur i bhfeidhm agus rathúlacht an bhirt	Beidh Aonad na Pleanála Teanga/ An Cheanneagraíocht freagrach as éifeacht an bhirt seo a mheas trí theagmháil a dhéanamh agus a choimeád leis na cumainn.

Beart 6.12.2 Cúrsa traenála Gaelainne do thraenáilaithe spóirt/ caitheamh aimsire

Réimsí	J	Critéir Pleanála Teanga	
Eolas Breise	Cúrsa traenála do thraenáilaithe spóirt/caitheamh aimsire Forbrófar cúrsa Gaelainne ar ardchaighdeán do thraenáilaithe spóirt sa dúthaigh a bheidh oiriúnach do roinnt mhaith cumann difriúil sa cheantar. Díreofar ar dhaoine atá i mbun na traenála cheana féin agus ar dhaoine nua (le Gaelainn) a mhealladh isteach go dtí an réimse.		
Aidhm:	Oiliúint as Gaelainn a chur ar fáil do dhaoine ar suim leo traenáil spóirt a dhéanamh le leanaí óga/déagóirí		
Príomhúinéir an bhirt:	APTCT i gcomhairle le BOOC		
Páirtithe leasmhara/ról:	Comhairle Contae Chiarraí (tacaíocht), Institiúid Teicneolaíochta Thrá Lí (Rannóg Spóirt) (tacaíocht), West Kerry Fitness, (tacaíocht), na cumainn spóirt (rannpháirtíocht)		
Saolré	Pleanáil agus ullmhúchán	Bliain 3	
	Feidhmiú	Bliain 4-7	
Costas measta in aghaidh na bliana	Buiséad Post 1	Costas measta Iomlán	
Foinsí maoinithe	CLG, RUI, FAI, Roinn na Gaeltachta (An Phleanáil Teanga)		
Dúshlán an bhirt	Rannpháirtithe a mhealladh ar an gcúrsa.		
Réiteach an dúshláin	Scéim/tacaíochta (i bhfoirm deontais) a bheith ar fáil do na cumainn má chuireann siad an traenáil ar siúl as Gaelainn.		
Monatóireacht ar éifeacht, cur i bhfeidhm agus rathúlacht an bhirt	Beidh Aonad na Pleanála Teanga agus Bord Oideachais agus Oiliúna Chiarraí freagrach as éifeacht an bhirt a mheas trí aiseolas a fháil ó na cumainn agus ó rannpháirtithe na gcumann.		

Beart 6.12.3 An Ghaelainn agus Féilte

Réimsí	J	Critéir Pleanála Teanga	
Eolas Breise	<p>An Ghaelainn a chur chun cinn ag Féilte Áitiúla</p> <p>Coinníoll teanga éifeachtach a bheith le haon scéim tacaíochta (i bhfoirm deontais) atá ar fáil d'fhéilte áitiúla. Polasaí a chur i bhfeidhm a cheanglóidh deontais le húsáid na Gaelainne le linn imeachtaí na bhféilte, a chinnteoidh go mbeidh an Ghaelainn lárnach ag féilte ar nós féile Pháidí Uí Shé, Féile an Phráta, Na Regattanna áitiúla.</p>		
Aidhm:	An Ghaelainn a chur chun cinn ag féilte áitiúla Chorca Dhuibhne		
Príomhúinéir an bhirt:	Údarás na Gaeltachta/ Ealaíon na Gaeltachta/Comhairle Contae Chiarraí		
Páirtithe leasmhara/ról:	APTCT (tacaíocht), Údarás na Gaeltachta (tacaíocht), Roinn na Gaeltachta (tacaíocht) Coistí na bhFéilte (rannpháirtíocht)		
Saolré	Pleanáil agus ullmhúchán	Bliain 2	
	Feidhmiú	Bliain 3-7	
Costas measta in aghaidh na bliana		Costas measta iomlán	
Foinsí maoinithe	Údarás na Gaeltachta/ Roinn na Gaeltachta		
Dúshlán an bhirt	A chinntiú go bhfuil an Ghaelainn in úsáid ag na féilte.		
Réiteach an dúshláin	Freastal ar fhéilte a fhaigheann tacaíocht ó eagrais Gaeltachta.		
Monatóireacht ar éifeacht, cur i bhfeidhm agus rathúlacht an bhirt	Beidh Údarás na Gaeltachta/APTCT (CFCD) freagrach as éifeacht an bhirt seo a mheas trí chuntas a fháil ar cén imeachtaí a reáchtáladh trí Ghaelainn ag na féilte.		

6.12.4 An Lab (sa Daingean) a fhorbairt go leanúnach mar lárionad Cultúrtha/ Ealaíne do phobal na Gaelainne sa LPT

Réimsí	J	Critéir Pleanála Teanga	2,6,10,11,12
Eolas Breise	<p>An Lárionad Cultúrtha & Ealaíne Gaelainne sa Daingean, An Lab, a fhorbairt ar bhonn leanúnach</p> <p>Leanfar ag forbairt gníomhaíochta an Lab sa Daingean chun go mbeidh sé ina lárionad cultúrtha/sóisialta/ealaíne do mhuintir an LPT ar fad. Leanfar ag forbairt an chláir imeachtaí ealaíne Gaelainne agus ag soláthar ionaid agus siamsaíochta ealaíne agus amharclainne do mhuintir na Gaeltachta trí Ghaelainn.</p>		
Aidhm:	Lárionad sóisialta Gaelainne a fhorbairt sa Daingean		
Príomhúinéir an bhirt:	An Lab		
Páirtithe leasmhara/ról:	Roinn an Gaeltachta (tacaíocht), Ealaín na Gaeltachta (tacaíocht), An Chomhairle Ealaíne (tacaíocht), Comhairle Contae Chiarraí (tacaíocht), Aonad Pleanála Teanga Chiarraí Thiar (ionadaíocht ón nDaingean)(tacaíocht)		
Saolré	Pleanáil agus ullmhúchán	Bliain 2	
	Feidhmiú	Bliain 3-7	
Costas measta in aghaidh na bliana		Costas measta lomlán	
Foinsí maoinithe	Roinn an Gaeltachta, Ealaín na Gaeltachta		
Dúshlán an bhirt	Easpa maoinithe		
Réiteach an dúshláin	Tábhacht an bhirt don bpleanáil teanga a shoiléiriú, foinsí éagsúla maoinithe a fhiosrú.		
Monatóireacht ar éifeacht, cur i bhfeidhm agus rathúlacht an bhirt	Beidh foireann an Lab agus foireann Pleanála Teanga an Daingin freagrach as éifeacht an bhirt a mheas trína chinntiú go bhfuil fás agus forbairt leanúnach ag teacht ar an Lab mar lárionad sóisialta/cultúrtha Gaelainne.		

6.12.5: Club Sóisialta do dhaoine fásta; Comhlúadar Gaelainne (club leabhar/cócaireachta/ceoil)

Réimsí	J	Critéir Pleanála Teanga	
Eolas Breise	<p>Club Sóisialta/caitheamh aimsire do dhaoine fásta; Comhlúadar Gaelainne (club leabhar/cócaireachta/ceoil/) a fhorbairt</p> <p>Forbrófar club sóisialta do dhaoine fásta chun freastal ar ócáidí sóisialta a bheidh á reáchtáil trí Ghaelainn ar bhonn míosúil. Gheobhair aiseolas ón bpobal faoi cén saghas club is mó a mbeadh suim ann (m.sh. club leabhar as Gaelainn, club cócaireachta, club siúlóide, club ceoil, nó gné dhifriúil gach mí). Cuirfear an club ar siúl ar bhonn míosúil in ionaid éagsúla ag brath ar an imeacht.</p>		
Aidhm:	Gréasán sóisialta Gaelainne do dhaoine fásta a láidriú		
Príomhúinéir an bhirt:	Aonad na Pleanála Teanga/OCD		
Páirtithe leasmhara/ról:	Na heagraíochtaí/coistí pobail eile sa LPT (tacaíocht)		
Saolré	Pleanáil agus ullmhúchán	Bliain 2	
	Feidhmiú	Bliain 3-7	
Costas measta in aghaidh na bliana	Buiséad Post 1	Costas measta iomlán	
Foinsí maoinithe	Roinn na Gaeltachta (An Phleanáil Teanga)		
Dúshlán an bhirt	Daoine a spreagadh le freastal ar an gclub		
Réiteach an dúshláin	Foireann leathan daoine a bheith ag plé le heagrú an chlub		
Monatóireacht ar éifeacht, cur i bhfeidhm agus rathúlacht an bhirt	Beidh freagracht ar an gceanneagraíocht éifeacht an bhirt a mheas trí aiseolas a bhailiú ó rannpháirtithe an chlub.		

6.13. Staid na Gaelainne i Limistéar Pleanála Teanga Chiarraí Thiar

Má éiríonn leis an bpróiseas pleanála teanga i gCorca Dhuibhne maoiniú leordhóthanach a chinntiú chun [Aonad Pleanála Teanga Chiarraí Thiar](#) a bhunú faoi scáth Chomharchumann Forbartha Chorca Dhuibhne agus chun na feidhmeannaigh atá luaite sna bearta seo a fhostú, creidtear go mbeidh éifeacht ollmhór ag sin ar *Staid na Gaelainne* i Limistéar Pleanála Teanga Chiarraí Thiar. Creidtear nach féidir na bearta thar na réimsí ar fad thuas a scarúint ón réimse seo 'Staid na Gaelainne' agus nach bhfuil gá le haon bhearta eile sonracha chun dul i bhfeidhm ar dhearcadh, ar chumas agus ar nósmaireacht an phobail i leith na Gaelainne. Tá gach beart thuas atá tugtha ó 6.3 go 6.12 ag déileáil le staid na Gaelainne sa LPT – le dearcadh, cumas, agus nósmaireacht an phobail i leith na teanga. An t-aon bheart breise atá á lua sa rannóg seo ná beart a nascfaidh pobal Gaeltachta Chorca Dhuibhne níos fearr leis ag gcumhacht náisiúnta. Cuireann beart 6.13.1 síos ar fheachtas atá ag teastáil chun tacaíocht a lorg ó na polaiteoirí áitiúla agus ón iliomad cuairteoir rialta a thagann ar laethanta saoire go dtí an ceantar ar mhaithe le dul i bhfeidhm ar staid na teanga i gCorca Dhuibhne. Tháinig an beart seo chun cinn mar thoradh ar chruinniú leis an gceanneagraíocht le linn an phróisis taighde.

6.13.1: Ar Thóir na Cumhachta: Feachtas i measc na bPolaiteoirí Áitiúla agus i measc cuairteoirí rialta Chorca Dhuibhne

Réimsí	K	Critéir Pleanála Teanga
Eolas Breise	<p>Ar Thóir na Cumhachta: Feachtas i measc na bPolaiteoirí Áitiúla agus i measc cuairteoirí rialta Chorca Dhuibhne</p> <p>Forbrófar feachtas chun an plean teanga a mhíniú do na polaiteoirí áitiúla agus chun a dtacaíocht a fháil ar mhaithe le staid na teanga i gCorca Dhuibhne a mhíniú ar bhonn náisiúnta. Beifear ag súil go dtacóidh an feachtas seo leis an maoiniú atá ag teastáil do chur i bhfeidhm an phlean seo a fháil.</p> <p>Le tacaíocht ó Oidhreacht Chorca Dhuibhne agus ó ghrúpaí eile a mbíonn teagmháil acu le cuairteoirí rialta Chorca Dhuibhne (an pobal a bhfuil tithe saoire acu anseo agus eile), rachfar i dteagmháil leis na cuairteoirí. Déanfar cur i láthair dóibh ar staid na teanga i gCorca Dhuibhne agus ar an bplean teanga agus lorgófar a dtacaíocht (go labharfaidh siad lena bpolaiteoirí féin) chun staid na teanga a mhíniú ar bhonn náisiúnta. Beifear ag súil go dtacóidh an feachtas seo leis an maoiniú atá ag teastáil do chur i bhfeidhm an phlean a fháil.</p>	
Aidhm:	Tacaíocht a lorg ó na polaiteoirí áitiúla chun dul i bhfeidhm ar an bpráinn teanga. Tacaíocht a lorg ón iliomad cuairteoir rialta a thagann go Corca Dhuibhne gur spéis leo staid na Gaeltachta chun dul i bhfeidhm ar an bpráinnn teanga.	
Príomhúinéir an bhirt:	Foireann APTCT (faoi Scáth CFCD)	
Páirtithe leasmhara/ról:	Na polaiteoirí áitiúla (rannpháirtíocht), na cuairteoirí áitiúla (rannpháirtíocht) Oidhreacht Chorca Dhuibhne (tacaíocht)	
Saolré	Pleanáil agus ullmhúchán	Bliain 2
	Feidhmiú	Bliain 3-7

Costas measta in aghaidh na bliana		Costas measta lomlán	
Foinsí maoinithe	Buiséad na pleanála teanga		
Dúshlán an bhirt	Tacaíocht na bpolaiteoirí a chinntiú. Rochtain a fháil ar na cuairteoirí ar fad.		
Réiteach an dúshláin	Dul i bhfeidhm ar na polaiteoirí ar bhonn leanúnach. Eolas a chur amach sa phost go dtí na tithe saoire ar fad.		
Monatóireacht ar éifeacht, cur i bhfeidhm agus rathúlacht an bhirt	Beidh APTCT freagrach as éifeacht an bhirt seo a mheas trí chuntas a choimeád ar an méid tacaíochta atáthar ag taispeáint ar bhonn náisiúnta do na pleananna teanga Gaeltachta, PTLPTCT san áireamh.		